

DA

DA

DA

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 16.3.2011
KOM(2011) 126 endelig

2011/0059 (CNS)

Forslag til

RÅDETS FORORDNING

**om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i sager
vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller**

{KOM(2011) 125 endelig}
{KOM(2011) 127 endelig}
{SEK(2011) 327 endelig}
{SEK(2011) 328 endelig}

BEGRUNDELSE

1. BAGGRUND FOR FORSLAGET

1.1. Generel baggrund

Det fastslås i artikel 67, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, at Unionen udgør et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, hvor de grundlæggende rettigheder og medlemsstaternes forskellige retssystemer og retstraditioner respekteres. Det foreskrives i samme artikels stk. 4, at Unionen letter adgangen til domstolene, navnlig på grundlag af princippet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser og udenretslige afgørelser om civilretlige spørgsmål. I artikel 81 i samme traktat henvises der udtrykkeligt til foranstaltninger, der skal sikre "gensidig anerkendelse mellem medlemsstaterne af retsafgørelser og udenretslige afgørelser samt fuldbyrdelse heraf" og "forenelighed mellem medlemsstaternes regler om lovvalg og om retternes kompetence". Der er allerede vedtaget mange instrumenter på dette retsgrundlag, bl.a. forordning (EF) nr. 2201/2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000, men deres anvendelsesområde omfatter ikke formueforholdet mellem ægtefæller.

Vedtagelsen af et europæisk instrument til regulering af formueforholdet mellem ægtefæller figurerede allerede som et prioriteret område i Wienerhandlingsplanen fra 1998. I programmet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område¹, som Rådet vedtog den 30. november 2000, foreskrives det, at der skal udarbejdes et instrument om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser om "formuefællesskabet mellem ægtefæller og om de formueretlige konsekvenser af opløsningen af papirløse forhold". I Haagprogrammet², som Det Europæiske Råd vedtog den 4. og 5. november 2004, og som tillægger gennemførelsen af programmet for gensidig anerkendelse højeste prioritet, opfordres Kommissionen til at fremlægge en grønbog om "lovvalgsregler vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller, herunder spørgsmålet om kompetence og gensidig anerkendelse", og det understreges, at der bør vedtages et instrument på dette område senest i 2011.

Stockholmprogrammet, som Det Europæiske Råd vedtog den 11. december 2009, nævner ligeledes, at gensidig anerkendelse skal udvides til at omfatte sager om formueforhold mellem ægtefæller og de formueretlige konsekvenser af ugifte pars separation.

I "Rapport om unionsborgerskab 2010: "Afskaffelse af hindringerne for unionsborgernes rettigheder"³, der blev vedtaget den 27. oktober 2010, fastslog Kommissionen, at der hersker usikkerhed om internationale pars ejendomsrettigheder, og at dette er en af de væsentligste hindringer, unionsborgere fortsat støder på i deres dagligdag, når de udøver de rettigheder, som de tillægges i EU uden for de nationale grænser. For at råde bod på denne situation har Kommissionen derfor meddelt, at den i 2011 vil fremlægge forslag til et lovgivningsmæssigt instrument, der giver internationale par (ægtepar eller registrerede partnere) bedre overblik over, hvilke retter der er kompetente, og hvilken lovgivning der finder anvendelse på deres ejendomsrettigheder.

¹ EFT L 12 af 15.1.2001, s. 1.

² EUT L 53 af 3.3.2005, s. 1.

³ KOM(2010) 603.

1.2. Begrundelse og formål

I et område uden indre grænser flytter flere og flere mennesker, hvilket betyder, at der er en væsentlig stigning i antallet af parforhold mellem statsborgere fra forskellige medlemsstater, og at der bliver flere og flere par, som bor i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere, og som ofte erhverver formuegoder i flere forskellige EU-medlemsstater. En undersøgelse foretaget af Consortium ASSER-UCL⁴ i 2003 viste, at internationale par er et udbredt fænomen i EU, og at der opstår praktiske og juridiske vanskeligheder både i forbindelse med den daglige forvaltning af parrets formuegoder og i forbindelse med en bodeling som følge af ægteskabets eller partnerskabets opløsning eller boskiftet ved en af personernes død. Disse vanskeligheder skyldes ofte, at der er stor forskel på medlemsstaternes regler om de formueretlige retsvirkninger af ægteskab og andre former for parforhold både med hensyn til materiel ret og international privatret.

På grund af de særlige karakteristika ved henholdsvis ægteskab og registreret partnerskab og de forskellige retsvirkninger af disse samlivsformer fremlægger Kommissionen to forskellige forslag til forordning: en forordning om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i sager vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller og en anden forordning om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i sager vedrørende de formueretlige retsvirkninger af registrerede partnerskaber.

Dette forslag har til formål at indføre en klar retlig ramme i Den Europæiske Union, der giver regler for kompetence og lovvalg for retsafgørelser i sager vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller, og fremme udveksling af afgørelser og dokumenter mellem medlemsstaterne.

2. RESULTATET AF HØRINGERNE - KONSEKVENSANALYSE

Forud for forslagens udarbejdelse blev der foretaget en omfattende høring i medlemsstaterne, de øvrige institutioner og offentligheden. Efter undersøgelsen fra 2003 offentliggjorde Kommissionen den 17. juli 2006 en grønbog om lovkonfliktregler i sager vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller, herunder spørgsmålet om retlig kompetence og gensidig anerkendelse,⁵ der gav anledning til en bred høring på dette område. Kommissionen nedsatte en ekspertgruppe, "PRM/III", til at forberede forslaget. Gruppen bestod af repræsentanter for de forskellige berørte erhverv, der repræsenterede de forskellige europæiske retlige traditioner, og holdt møde fem gange i perioden 2008-2010. Kommissionen organiserede ligeledes den 28. september 2009 en offentlig høring, hvor en debat med omkring hundrede deltagere bekræftede, at der var behov for et instrument i EU vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller, der bl.a. skulle dække kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser. Der blev ligeledes arrangeret et møde med de nationale eksperter den 23. marts 2010 for at drøfte de store linjer i de forslag, der var under udarbejdelse.

Endelig foretog Kommissionen en fælles konsekvensanalyse for forslagene til forordning om henholdsvis formueforholdet mellem ægtefæller og de formueretlige retsvirkninger af registrerede partnerskaber. Den er vedlagt som bilag til dette forslag.

⁴ Læs mere i undersøgelsen om formueforholdet mellem ægtefæller og mellem ugifte par i international privatret og i EU-medlemsstaternes nationale ret, som er foretaget af Consortium ASSER-UCL, på http://europa.eu.int/comm/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm.

⁵ KOM(2006) 400.

3. FORSLAGETS RETLIGE ASPEKTER

3.1. Retsgrundlag

Retsgrundlaget for dette forslag er artikel 81, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, der tillægger Rådet kompetence til at fastlægge foranstaltninger vedrørende familieret med grænseoverskridende virkninger efter høring af Europa-Parlamentet.

Formueforholdet mellem ægtefæller forudsætter, at der findes familieretlige relationer mellem de implicerede personer. Spørgsmålet om formueforholdet er, i det omfang det vedrører de formueretlige forbindelser mellem ægtefællerne og mellem ægtefællerne og tredjemand, så nært knyttet til selve ægteskabet, at det skal omfattes af familieretten. Det eksisterer udelukkende som følge af ægteskabet og ophører med dets opløsning (efter en af ægtefællernes død, skilsmisse eller separation).

Formålet med dette forslag er at opstille fuldstændige internationale privatretlige regler for formueforholdet mellem ægtefæller. Forslaget vedrører således kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i sager vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller. Reglerne i forslaget gælder udelukkende i situationer med grænseoverskridende virkninger.

3.2. Nærhedsprincippet

Forslagets mål kan kun opfyldes i form af fælles regler om formueforholdet mellem ægtefæller, idet reglerne bør være identiske for at skabe retssikkerhed og forudsigelighed for borgerne. Dette mål vil ikke kunne opfyldes, hvis medlemsstaterne handler hver for sig. Der findes to internationale konventioner under Haagerkonferencen om International Privatrecht, nemlig konventionen af 17. juli 1905 om lovvalg med hensyn til ægteskabets virkninger for ægtefællernes rettigheder og forpligtelser i deres indbyrdes, personlige forbindelser og for ægtefællernes formuegoder og konventionen af 14. marts 1978 om lovvalg i forbindelse med formueforhold mellem ægtefæller, men de er kun ratificeret af tre medlemsstater og giver ikke de nødvendige løsninger i forhold til de problemer, dette forslag vedrører, hvilket fremgår både af konsekvensanalysen og af den offentlige høring. De mange forskelligartede problemer, borgerne støder på, betyder, at målene kun kan nås på EU-plan.

3.3. Proportionalitetsprincippet

Forslaget er strengt begrænset til, hvad der er nødvendigt for at nå de tilsigtede mål, og er derfor i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet. Forslaget harmoniserer ikke medlemsstaternes regler for formueforholdet mellem ægtefæller. Forslaget påvirker heller ikke medlemsstaternes regler for beskatning i forbindelse med bodeling eller boskifte mellem ægtefæller. Forslaget lægger ikke yderligere økonomiske eller administrative byrder på borgerne og kun en meget begrænset ekstra byrde på de berørte nationale myndigheder.

3.4. Indvirkning på de grundlæggende rettigheder

I overensstemmelse med strategien for Den Europæiske Unions effektive gennemførelse af chartret om grundlæggende rettigheder⁶ har Kommissionen sikret sig, at forslaget overholder de rettigheder, der er fastsat i chartret.

⁶ Meddelelse fra Kommissionen, KOM(2010) 573 af 19.10.2010.

Forslaget krænker ikke retten til respekt for privatliv og familieliv eller retten til at indgå ægteskab og retten til at stifte familie ifølge national lovgivning, jf. artikel 7 og 9 i chartret.

Ejendomsretten som omhandlet i chartrets artikel 17 styrkes. Forudsigelighed med hensyn til, hvilken lov der finder anvendelse på alle parrets formuegoder, vil give ægtefællerne mulighed for i højere grad at udnytte deres ejendomsret.

Kommissionen har også sikret sig, at artikel 21 om ikke-forskelsbehandling er overholdt.

Endelig vil de foreslåede bestemmelser give borgerne bedre adgang til domstolsprøvelse i EU, navnlig ægtepar. Forslaget fremmer gennemførelsen af artikel 47 i chartret om grundlæggende rettigheder, der sikrer adgang til effektive retsmidler og til en upartisk domstol. Da forslagene opstiller objektive kriterier for at bestemme, hvilken ret der er kompetent, vil parallelle procedurer og forhastede sagsanlæg kunne undgås.

3.5. Valg af retsakt

Behovet for retssikkerhed og retlig forudsigelighed indebærer, at reglerne skal være ensartede, hvorfor forslaget må tage form af en forordning. De foreslåede regler om kompetence, lovvalg og udveksling af retsafgørelser er detaljerede og præcise og kræver ikke gennemførelse i national ret. Målene om retssikkerhed og forudsigelighed vil ikke kunne opfyldes, hvis medlemsstaterne har et spillerum for gennemførelsen af reglerne.

4. VIRKNINGER FOR BUDGETTET, FORENKLING OG SAMMENHÆNG MED UNIONENS ØVRIGE POLITIKKER

4.1. Virkninger for budgettet

Forslaget får ingen konsekvenser for EU's budget.

4.2. Forenkling

En harmonisering af kompetencereglerne vil i betydelig grad forenkle procedurerne, da det bliver muligt i henhold til fælles regler at bestemme, hvilken ret der er kompetent til at behandle en sag om formueforholdet mellem ægtefæller. Udvidelsen af kompetencen for de retter, der behandler en sag om skilsmisse, separation, opløsning af ægteskab eller en arvesag i medfør af eksisterende eller kommende EU-instrumenter, til også at omfatte sager vedrørende det dertil knyttede formueforhold, betyder, at den samme kan behandle alle sagens aspekter.

Harmoniseringen af lovvalgsregler vil i væsentlig grad forenkle procedurerne og give borgerne mulighed for at afgøre, hvilken lov der finder anvendelse, ud fra ét fælles sæt regler, som erstatter de gældende nationale lovvalgsregler i medlemsstaterne.

Endelig vil de foreslåede regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser fremme udvekslingen af disse mellem medlemsstater.

4.3. Overensstemmelse med andre EU-politikker og -mål

Dette forslag er et led i Kommissionens bestræbelser på at fjerne de hindringer, unionsborgerne støder på i dagligdagen, når de udøver de rettigheder, de tillægges i EU, jf. ovennævnte rapport om unionsborgerskab 2010.

5. KOMMENTAR TIL ARTIKLERNE

5.1. Kapitel I: Anvendelsesområde og definitioner

Artikel 1

Selve begrebet formueforholdet mellem ægtefæller skal fortolkes selvstændigt og dækker både aspekter vedrørende den daglige forvaltning af ægtefællernes formuegoder og aspekter vedrørende bodelingen ved separation eller boskiftet ved en af ægtefællernes død.

Da der er tale om at afgrænse de områder, det kommende instrument dækker, har man valgt at opstille en udtømmende liste over de områder, der er udelukket fra forordningens anvendelsesområde. De områder, der allerede er behandlet af eksisterende EU-forordninger, som f.eks. underholdsbidrag⁷, bl.a. mellem ægtefæller, og spørgsmål vedrørende gyldigheden og virkningerne af donationer⁸, vil således være udelukket fra denne forordnings anvendelsesområde. Arveretlige spørgsmål er ligeledes udelukket fra denne forordnings anvendelsesområde.

Forordningen berører ikke de tingslige rettigheder vedrørende et formuegode, klassificeringen af sådanne formuegoder og rettigheder og fastsættelsen af indehaverens særlige rettigheder som følge deraf.

Tinglysning af ejendomsrettigheder, navnlig ejendomsregistrets funktion og virkningerne af en registrering eller manglende registrering i dette register, er også udelukket fra forordningens anvendelsesområde.

Artikel 2

For at sikre sammenhæng og lette forståelsen og gennemførelsen er nogle af definitionerne af begreber i denne forordning de samme som i andre EU-instrumenter, der allerede er gældende, eller som forhandles.

Den foreslåede definition af "ret" skal omfatte de myndigheder og personer, der udøver deres funktioner efter delegation eller efter udpegelse af en ret, og give mulighed for, at de afgørelser, der træffes af disse myndigheder, kan sidestilles med retsafgørelser, hvad angår anerkendelse og fuldbyrdelse i en anden medlemsstat.

5.2. Kapitel II: Kompetence

Retssager vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller vedrører ofte bodelingen som følge af samlivets ophør, en af ægtefællernes død eller separation.

⁷ Se forordning (EF) nr. 4/2009 (EUT L 7 af 10.1.2009, s. 1).

⁸ Forordning (EF) nr. 593/2008 (EUT L 177 af 4.7.2008, s. 6).

Formålet med denne forordning er bl.a. at give borgerne et overblik over de forskellige relevante procedurer ved retterne i en og samme medlemsstat. Derfor sikrer forordningen sammenhæng mellem reglerne for fastsættelse af kompetence for de retter, der skal påkende de formueretlige aspekter af samlivet, og de allerede eksisterende eller planlagte regler i andre EU-instrumenter.

Artikel 3

For at den ret, ved hvilken sagen er anlagt, både kan behandle den afdøde ægtefælles arv og boskiftet mellem ægtefællerne, foreskriver denne artikel, at den ret, der har kompetence vedrørende arv og testamente i medfør af reglerne i forslaget til forordning om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis, får udvidet sin kompetence til at omfatte boskiftet mellem ægtefællerne som følge af arvefaldet eller testamentet.

Artikel 4

På samme måde kan den ret, der har kompetence til at behandle skilsmisse, opløsning af ægteskab eller separation i medfør af forordning (EF) nr. 2201/2003, hvis ægtefællerne samtykker, få udvidet sin kompetence til at omfatte bodelingen mellem ægtefæller som følge af en separationssag og andre spørgsmål vedrørende formueforholdet i relation til en sådan sag.

Artikel 5

Denne artikel indeholder i øvrigt kompetenceregler i andre tilfælde, bl.a. hvis der ikke indledes en arve- eller separationssag (f.eks. i forbindelse med en ændring af formueforholdet mellem ægtefæller på ægtefællernes initiativ). En liste med prioriterede tilknytningskriterier giver mulighed for at fastslå, hvilken medlemsstat der har kompetence til at behandle sager om formueforholdet mellem ægtefæller.

De foreslåede kriterier er bl.a. ægtefællernes sædvanlige opholdssted, deres sidste fælles sædvanlige opholdssted, hvis en af ægtefællerne fortsat opholder sig der, eller sagsøgtens sædvanlige opholdssted; der er tale om meget brede tilknytningskriterier, som ofte er sammenfaldende med beliggenheden for ægtefællernes formuegoder.

Artikel 6

Hvis ingen medlemsstat kan tillægges kompetence i medfør af ovenstående artikler, giver denne artikel mulighed for fastslå den medlemsstat, hvis retter undtagelsesvis kan behandle sagen. Denne regel sikrer domstolsadgang for ægtefællerne og eventuelt tredjemand, når et formuegode eller flere formuegoder, der tilhører en eller begge ægtefæller, er beliggende på den pågældende medlemsstats område; det samme gælder, når begge ægtefæller er statsborgere i den pågældende medlemsstat.

5.3. Kapitel III: Lovvalg

Artikel 15

Ifølge forordningen indføres der et enhedssystem: alle ægtefællernes formuegoder underkastes samme lov, nemlig den lov, der anvendes på formueforholdet mellem ægtefællerne.

Fast ejendom spiller en særlig rolle i ægtepars formue, og en af de mulige løsninger er at underkaste sådanne goder loven i den stat, hvor de er beliggende (*lex rei sitae*), hvilket indebærer en vis "opsplitning" af de lovregler, der finder anvendelse på parrets formueforhold. Denne løsning giver imidlertid vanskeligheder, navnlig i forbindelse med bodeling, idet den medfører et uønsket brud på "enhedssystemet" for formueforholdet (samtidig med at passiverne reguleres i henhold til enhedssystemet) og anvendelse af forskellige love på de forskellige formuegoder, der indgår i ægtefællernes formue. Forordningen foreskriver derfor, at den lov, der finder anvendelse på formueforholdet mellem ægtefæller, uanset om ægtefællerne har foretaget et lovvalg, eller loven i mangel af lovvalg følger af andre bestemmelser, finder anvendelse på alle ægtefællernes formuegoder, både løsøre og fast ejendom, uanset beliggenhed.

Artikel 16

I forbindelse med høringerne viste der sig en bred enighed om at give parterne en vis frihed til at bestemme, hvilken lov der skal finde anvendelse på formueforholdet mellem ægtefæller. Der skal opstilles rammer, inden for hvilke ægtefællerne kan foretage dette lovvalg for at undgå, at der vælges en lov, der kun har ringe forbindelse til virkeligheden eller udviklingen i parrets situation, og de skal omfatte loven i det land, hvor ægtefællerne har deres sædvanlige opholdssted, eller loven i det land, hvor en af ægtefællerne eller de kommende ægtefæller er statsborgere.

Artikel 17

I de fleste medlemsstater foretager størstedelen af ægtefællerne ikke noget udtrykkeligt lovvalg for deres formueforhold, og det er derfor vigtigt at indføre fælles bestemmelser for alle medlemsstaterne, der giver mulighed for at bestemme, hvilken lov der finder anvendelse på disse situationer. En liste med prioriterede tilknytningskriterier giver mulighed for at fastslå, hvilken lov der skal finde anvendelse og giver således en vis forudsigelighed både for ægtefællerne og for tredjemand. Disse kriterier tager højde for parrets konkrete situation, navnlig hvad angår fastsættelse af det første fælles sædvanlige opholdssted, og nødvendigheden af uden besvær at kunne bestemme, hvilken lov der finder anvendelse på deres formueforhold.

Artikel 18

Ud over ægtefællernes mulighed for at foretage lovvalg, når ægteskabet indgås (artikel 16), giver denne artikel også mulighed for at foretage dette valg efterfølgende i løbet af ægteskabet. På samme måde kan de ægtefæller, der har foretaget et lovvalg i forbindelse med indgåelse af ægteskabet, efterfølgende beslutte at ændre dette valg og vælge en anden lov.

Det er kun muligt at ændre ægtefællernes frivillige lovvalg. Bestemmelserne i forordningen foreskriver ingen automatisk ændring af lovvalget, medmindre parterne fremsætter en udtrykkelig anmodning i den henseende, eller de er blevet oplyst derom, for at undgå en eventuel retsusikkerhed.

For at undgå at en ændring af lovvalget for formueforholdet mellem ægtefæller får uønskede konsekvenser for ægtefællerne, må en sådan ændring kun have konsekvenser for fremtiden, medmindre ægtefællerne udtrykkeligt beslutter, at ændringen skal have tilbagevirkende konsekvenser.

Det er sikret, at tredjemands interesser i forbindelse med en eventuel ændring af formueforholdet mellem ægtefællerne ikke berøres; forordningen foreskriver, at følgerne af ændringen af formueforholdet mellem ægtefæller udelukkende berører parterne og ikke tredjemands rettigheder.

Artikel 19-20

Disse artikler indeholder regler om formkrav i forbindelse med lovvalg og om ægtepagtens udformning. De skal bl.a. bidrage til at beskytte sårbare grupper, som ofte er den kvindelige part i et parforhold.

Artikel 22

For at tage højde for de nationale regler, navnlig beskyttelse af familiens bolig, giver denne artikel mulighed for i en stat at udelukke anvendelse af en udenlandsk lov til fordel for egen lov. For således at sikre beskyttelse af familiens bolig kan en medlemsstat, på hvis område boligen er beliggende, anvende sine egne regler for beskyttelse af familiens bolig. Denne medlemsstat kan undtagelsesvis "foretrække" at anvende sin egen lov på enhver person, der er bosiddende på dens område, frem for bestemmelserne i den lov, der normalt ville finde anvendelse, eller den lov, der regulerer den pågældende persons ægtepagt, som er indgået i en anden medlemsstat.

5.4. Kapitel IV: Anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse

Forslaget foreskriver fri udveksling af retsafgørelser, officielt bekræftede dokumenter og retsforlig vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller. Det sikrer således en gensidig anerkendelse baseret på gensidig tillid, der følger af medlemsstaternes integration inden for rammerne af Den Europæiske Union.

Denne frie udveksling tager konkret form af en ensartet procedure for anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, officielt bekræftede dokumenter og retsforlig fra en anden medlemsstat. Proceduren erstatter de nationale procedurer, der på nuværende tidspunkt gælder i de forskellige medlemsstater. Grundene til ikke-ankendelse eller afvisning af fuldbyrdelse harmoniseres ligeledes på EU-niveau og er begrænset til det nødvendige minimum. De erstatter de forskellige og ofte omfattende grunde, der på nuværende tidspunkt eksisterer på nationalt niveau.

Retsafgørelser

De foreslåede regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser er rettet ind efter de regler, der gælder for arv. De indeholder således en henvisning til den eksisterende exequatur-procedure på det civil- og handelsretlige område. Enhver retsafgørelse truffet i en medlemsstat anerkendes således i de øvrige medlemsstater uden en særlig procedure. For at opnå fuldbyrdelse skal sagsøger indlede en procedure i fuldbyrdelsesstaten for at få afgørelsen erklæret for eksigibel. Proceduren er ensidig og begrænser sig i første omgang til en kontrol af dokumenter. Først på et senere tidspunkt, når sagsøgte gør indsigelse, vil dommeren undersøge mulige grunde til afvisning. Disse grunde giver en tilstrækkelig beskyttelse af sagsøgtes rettigheder.

Disse regler er et betydeligt fremskridt i forhold til den nuværende situation. Anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser er nemlig i dag reguleret af medlemsstaternes nationale ret eller bilaterale aftaler mellem visse medlemsstater. De procedurer, der følges, varierer, afhængig af hvilke medlemsstater der er involveret, og det samme gælder de dokumenter, der er nødvendige for at få en retsafgørelse erklæret for eksigibel, og grundene til at afvise udenlandske retsafgørelser.

Som forklaret ovenfor er denne forordning den første foranstaltning vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller, og den vedrører familieretten (se punkt 3.1). I betragtning af den særlige

kontekst er den frie udveksling af retsafgørelser omfattet af exequatur-proceduren, således som beskrevet i Bruxelles I-forordningen, der er gældende på nærværende tidspunkt⁹.

Afskaffelsen af de mellemliggende procedurer (exequatur) kunne i lighed med andre områder overvejes på et senere tidspunkt efter en evaluering af reglerne i denne forordning og en udvikling af det retlige samarbejde vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller og dertil knyttede områder, f.eks. Bruxelles II bis-forordningen¹⁰.

De dokumenter, der oprettes af myndigheder, som udøver deres funktion efter delegation eller efter udpegelse i overensstemmelse med definitionen i artikel 2 i denne forordning, vil blive sidestillet med retsafgørelser og er således omfattet af bestemmelserne om anerkendelse og fuldbyrdelse i dette kapitel.

Officielt bekræftede dokumenter

Da officielt bekræftede dokumenter spiller en stor rolle i sager om formueforholdet mellem ægtefæller og af hensyn til overensstemmelsen mellem denne forordning og de øvrige EU-instrumenter på dette område, bør denne forordning sikre deres anerkendelse og dermed deres frie udveksling.

Anerkendelse af officielt bekræftede dokumenter betyder, at de har samme beviskraft, hvad angår indholdet i dokumentet og de faktiske forhold, der er nedfældet deri, og samme formodning om gyldighed og fuldbyrdelsesevne som i oprindelseslandet.

5.5. Kapitel V: Retsvirkning over for tredjemand

Formålet med disse bestemmelser er på en gang at garantere ægtefællernes retssikkerhed og beskytte tredjemand i forhold til anvendelse af en regel, som han ikke kunne have kendskab til eller forudsige. Hvad angår dokumenter oprettet mellem en ægtefælle og en tredjemand bosiddende på deres område, kan ægtefællen kun påberåbe sig aftalen om formueforholdet mellem ægtefællerne, hvis denne er tinglyst, eller hvis tredjemanden var eller burde være informeret derom.

⁹ EFT L 12 af 16.1.2001, s. 1.

¹⁰ Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27.11.2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 (EUT L 338 af 23.12.2003).

Forslag til

RÅDETS FORORDNING

om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i sager vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 81, stk. 3,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet¹¹,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale udvalg¹²,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget¹³,

efter en særlig lovgivningsprocedure, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Den Europæiske Union har sat sig som mål at bevare og udbygge EU som et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, hvor der er fri bevægelighed for personer. Med henblik på gradvist at etablere et sådant område skal Unionen vedtage foranstaltninger vedrørende samarbejde om civilretlige spørgsmål med grænseoverskridende virkninger.
- (2) På mødet i Tammerfors den 15. og 16. oktober 1999 tilsluttede Det Europæiske Råd sig princippet om gensidig anerkendelse af domme og andre retsafgørelser som hjørnestenen i det civilretlige samarbejde og anmodede Rådet og Kommissionen om at vedtage et program med foranstaltninger, der gennemfører dette princip.
- (3) Den 30. november 2000 vedtog Rådet et udkast til et program med foranstaltninger med henblik på gennemførelse af princippet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område¹⁴. Programmet beskriver de foranstaltninger til harmonisering af lovvalsreglerne, der kan bidrage til at lette den gensidige anerkendelse af retsafgørelser. Ifølge programmet skal der udarbejdes et eller flere instrumenter om gensidig anerkendelse vedrørende formueforhold mellem ægtefæller og de formueretlige konsekvenser af opløsningen af papirløse forhold.

¹¹ EUT C [...] af [...], s. [...].

¹² EUT C [...] af [...], s. [...].

¹³ EUT C [...] af [...], s. [...].

¹⁴ EFT C 12 af 15.1.2001, s. 1.

- (4) Det Europæiske Råd vedtog på sit møde den 4. og 5. november 2004 i Bruxelles et nyt program med titlen "Haagprogrammet: styrkelse af frihed, sikkerhed og retfærdighed i Den Europæiske Union"¹⁵. I dette program opfordrede Rådet Kommissionen til at fremlægge en grøn bog om lovvalgsregler vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller, herunder spørgsmålet om retlig kompetence og gensidig anerkendelse. Det understreges i programmet, at der bør vedtages et instrument på dette område senest i 2011.
- (5) Kommissionen vedtog den 17. juli 2006 en grøn bog¹⁶ om lovvalgsregler vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller, herunder spørgsmålet om retlig kompetence og gensidig anerkendelse. Grøn bogen gav anledning til en bred høring om alle de vanskeligheder, som par, der befinder sig i en tværnational sammenhæng, støder på, når deres fælles formue skal gøres op, og om midlerne til at løse dem juridisk.
- (6) Stockholmprogrammet fra 2009, der fastsætter prioriteterne inden for området frihed, sikkerhed og retfærdighed for perioden 2010-2014¹⁷, nævner ligeledes, at gensidig anerkendelse bør udvides til at omfatte de formueretlige konsekvenser af ægtefællers og samboende pars separation.
- (7) I "Rapport om unionsborgerskab 2010: Afskaffelse af hindringerne for unionsborgernes rettigheder"¹⁸, der blev vedtaget den 27. oktober 2010, meddelte Kommissionen, at der ville blive vedtaget et forslag til retsakt, der skal fjerne hindringerne for personers frie bevægelighed, herunder de vanskeligheder, som par oplever i forbindelse med forvaltning af deres formuegoder eller i forbindelse med en bodeling.
- (8) For at opnå retssikkerhed for ægtepar, hvad angår deres formuegoder, og sikre en vis forudsigelighed, bør alle regler om formueforholdet mellem ægtefæller dækkes i en retsakt.
- (9) For at nå disse mål samler denne forordning derfor bestemmelserne om retternes kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og officielt bekræftede dokumenter samt om retsvirkningerne af formueforholdet over for tredjemand i en enkelt retsakt.
- (10) Denne forordning vedrører spørgsmål om formueforholdet mellem ægtefæller. Den dækker ikke begrebet "ægteskab", der er defineret i medlemsstaternes nationale ret.
- (11) Denne forordnings anvendelsesområde bør omfatte alle civilretlige spørgsmål vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller, både i forbindelse med den daglige disponering over ægtefællernes formuegoder og i forbindelse med en bodeling som følge af parrets separation eller boskifte ved en af ægtefællernes død.
- (12) Da underholdspligt mellem ægtefæller er reguleret af Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt¹⁹, indgår dette område ikke i denne forordnings anvendelsesområde, og det samme gælder spørgsmål om gyldigheden og virkningerne af

¹⁵ EUT C 53 af 3.3.2005, s. 1.

¹⁶ KOM(2006) 400.

¹⁷ EFT C 115 af 4.5.2010, s. 1.

¹⁸ KOM (2010) 603.

¹⁹ EUT L 7 af 10.1.2009, s. 1.

gavedispositioner, der er reguleret af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I)²⁰.

- (13) Spørgsmål om den nærmere beskaffenhed af de tingslige rettigheder, der måtte findes i medlemsstaternes nationale ret, f.eks. spørgsmål om tinglysning af sådanne rettigheder, bør ligeledes udelukkes fra denne forordnings anvendelsesområde, således som det også er tilfældet for Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. .../... *[om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis]*²¹. Således kan retten i den medlemsstat, hvor en af ægtefællernes formuegode er beliggende, træffe tingsretlige foranstaltninger, bl.a. til tinglysning af overdragelsen af det omhandlede formuegode, når dette er et krav i den pågældende medlemsstats lovgivning
- (14) For at tage højde for, at ægtepar tiere flytter i løbet af deres ægteskab, og af retsplejehensyn foreskriver kompetencereglerne i denne forordning, at spørgsmål vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller, herunder bodelingen ved skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskabet, skal behandles af den ret i den pågældende medlemsstat, som i medfør af Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000²² har kompetence til at behandle sager om skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab.
- (15) På samme måde bør spørgsmål om formueforholdet mellem ægtefæller som følge af en ægtefælles død behandles af den ret, der har kompetence til at behandle denne ægtefælles arvesag, således som fastsat i Rådets forordning (EU) nr. .../... *[om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis]*.
- (16) Når spørgsmål om formueforholdet mellem ægtefæller ikke vedrører en sag om skilsmisse, separation, omstødelse af ægteskab eller en af ægtefællernes død, kan ægtefællerne beslutte at forelægge spørgsmålene om deres formueforhold for retten i den medlemsstat, hvis lov de har valgt som den, der skal gælde for deres formueforhold. Denne beslutning tager form af en aftale mellem ægtefællerne, og den kan indgås på et hvilket som helst tidspunkt, også under retssagen.
- (17) Denne forordning bør give mulighed for at tillægge en medlemsstats retter den territoriale kompetence til at behandle sager om formueforholdet mellem ægtefæller i andre tilfælde end i forbindelse med separation eller en af ægtefællernes død og navnlig give mulighed for at fastsætte regler om *forum necessitatis* for at undgå enhver risiko for retsnægtelse.
- (18) Af retsplejehensyn er det nødvendigt at undgå, at der træffes indbyrdes uforenelige retsafgørelser i medlemsstaterne. Med dette for øje bør denne forordning fastlægge almindelige retsplejeregler på grundlag af reglerne i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område²³.

²⁰ EUT L 177 af 4.7.2008, s. 6.

²¹ EUT L [...] af [...], s. [...].

²² EUT L 338 af 23.12.2003, s. 1.

²³ EFT L 12 af 16.1.2001, s. 1.

- (19) Af hensyn til ægtefællernes rådighed over deres formuegoder giver denne forordning dem mulighed for at vælge, hvilken lov der skal finde anvendelse på deres formuegoder, uanset hvilke goder der er tale om, og hvor de er beliggende, blandt de love, der har tæt tilknytning til ægtefællerne som følge af deres opholdssted eller nationalitet. Dette valg kan foretages når som helst, i forbindelse med ægteskabets indgåelse, men også i løbet af ægteskabet.
- (20) Den lov, ægtefællerne vælger til regulering af deres formueforhold, eller i mangel af lovvalg den lov, der fastsættes ifølge tilknytningskriterierne, bør anvendes, også når der ikke er tale om en medlemsstats lov. For at gøre det lettere for en medlemsstats retter at anvende en anden medlemsstats lov kan det europæiske retlige netværk på det civil- og handelsretlige område, der er oprettet ved Rådets beslutning 2001/470/EF af 28. maj 2001²⁴, spille en rolle ved at informere retterne om indholdet af reglerne i fremmed lov.
- (21) Når der ikke er indgået aftale om lovvalg, bør denne forordning indføre harmoniserede lovvalgsregler baseret på en række prioriterede tilknytningskriterier, som tilgodeser kravet om retssikkerhed og retlig forudsigelighed og sikrer, at der tages højde for parrets konkrete situation, og samtidig giver mulighed for at udpege en lov, der finder anvendelse på alle ægtefællernes formuegoder. Således bør ægtefællernes første fælles sædvanlige opholdssted efter ægteskabets indgåelse være det første kriterium og gå forud for ægtefællernes fælles nationalitet på tidspunktet for ægteskabets indgåelse. Hvis ingen af disse kriterier er opfyldt, eller hvis der ikke findes et første fælles sædvanligt opholdssted, eller ægtefællerne ikke har fælles nationalitet på tidspunktet for ægteskabets indgåelse, bør det tredje kriterium være loven i den medlemsstat, som ægtefællerne har den tætteste tilknytning til under hensyntagen til alle forhold, navnlig stedet for ægteskabets indgåelse, dog således at denne tætte tilknytning skal bestå på tidspunktet for ægteskabets indgåelse.
- (22) Når begrebet "nationalitet" anvendes for at afgøre, hvilken lov der skal anvendes, bør der tages hensyn til det forhold, at visse medlemsstater, hvis retsorden bygger på *common law*, anvender begrebet "opholdssted" og ikke "nationalitet" som kriterium for tilknytning.
- (23) For at skabe retssikkerhed i retsforhold og sikre, at der ikke foretages ændringer af lovvalget for formueforholdet mellem ægtefæller, uden at ægtefællerne informeres, bør lovvalget for formueforholdet mellem ægtefæller ikke ændres, uden at parterne udtrykkeligt har tilkendegivet, at det er deres ønske. En sådan ændring besluttet af ægtefællerne kan ikke få tilbagevirkende kraft, medmindre ægtefællerne udtrykkeligt træffer bestemmelse om det. Ændringen kan under ingen omstændigheder berøre tredjemands rettigheder eller gyldigheden af tidligere oprettede dokumenter.
- (24) Da lovvalget har stor betydning for formueforholdet mellem ægtefæller, bør forordningen indføre visse garantier, der kan sikre, at ægtefællerne eller de kommende ægtefæller er bevidste om følgerne af deres valg. Lovvalget bør således foretages i den form, der er foreskrevet for ægtepagter i loven i det valgte land eller loven i det land, hvor dokumentet oprettes, og det skal som et mindstekrav foreligge skriftligt og være dateret og undertegnet af begge ægtefællerne. Eventuelle yderligere formelle krav i loven i det valgte land eller i det land, hvor dokumentet oprettes, hvad angår gyldighed, tinglysning eller registrering af sådanne aftaler, bør overholdes.

²⁴

EFT L 174 af 27.6.2001, s. 25.

- (25) Når det er begrundet i almene hensyn, bør det under ekstraordinære omstændigheder være muligt for medlemsstaternes retter at undlade at anvende fremmed ret i en konkret sag, hvis det ville være åbenlyst i strid med grundlæggende retsprincipper i domslandet (ordre public). Retterne bør imidlertid ikke kunne henvise til ordre public-undtagelsen som begrundelse for at undlade at anvende loven i en anden medlemsstat eller afvise at anerkende eller fuldbyrde en retsafgørelse, et officielt bekræftet dokument eller et retsforlig fra en anden medlemsstat, når ordre public-undtagelsen strider mod Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, særlig artikel 21, som forbyder enhver form for forskelsbehandling.
- (26) Da der i nogle stater findes flere retssystemer eller regelsæt angående de spørgsmål, som er reguleret af denne forordning, bør det fastsættes, i hvilket omfang bestemmelserne i denne forordning finder anvendelse i de forskellige territoriale enheder i disse stater.
- (27) Da gensidig anerkendelse af retsafgørelser afsagt i medlemsstaterne er et af målene med denne forordning, bør den omfatte regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser med udgangspunkt i reglerne i forordning (EF) nr. 44/2001, eventuelt tilpasset de særlige hensyn, der gør sig gældende inden for det område, der reguleres i denne forordning.
- (28) For at tage hensyn til de forskellige måder, hvorpå spørgsmål om formueforholdet mellem ægtefæller løses i medlemsstaterne, bør denne forordning sikre anerkendelse og fuldbyrdelse af officielt bekræftede dokumenter. Officielt bekræftede dokumenter kan imidlertid ikke sidestilles med retsafgørelser, for så vidt angår deres anerkendelse. Anerkendelse af officielt bekræftede dokumenter betyder, at de har samme beviskraft, hvad angår indholdet i dokumentet, og samme retsvirkning som i oprindelseslandet, hvortil kommer en formodning om gyldighed, der kan afkræftes i tilfælde af anfægtelse.
- (29) Selv om den lov, der finder anvendelse på formueforholdet mellem ægtefæller, skal regulere retsforholdet mellem ægtefællerne og tredjemand, bør betingelserne for at påberåbe sig denne lov over for tredjemand dog være reguleret af loven i den medlemsstat, hvor ægtefællen eller tredjemanden har deres sædvanlige opholdssted af hensyn til beskyttelsen af tredjemand. Loven i denne medlemsstat kan således foreskrive, at den pågældende ægtefælle kun kan påberåbe sig loven, der gælder for den pågældendes formueordning, over for tredjemand, hvis reglerne om registrering eller tinglysning i denne medlemsstat er overholdt, medmindre tredjemand kender eller burde kende den lov, der finder anvendelse på formueforholdet i ægteskabet.
- (30) Af hensyn til de internationale forpligtelser, som medlemsstaterne har indgået, må denne forordning ikke berøre de internationale konventioner, som en eller flere medlemsstater er parter i på tidspunktet for denne forordnings vedtagelse. For at sikre sammenhæng med denne forordnings overordnede formål bør forordningen imidlertid have forrang frem for konventionerne i forholdet mellem medlemsstaterne
- (31) Målene for denne forordning, nemlig at sikre fri bevægelighed for personer i Den Europæiske Union, at give mulighed for, at ægtefæller kan tilrettelægge deres formueretlige forhold over for hinanden og over for tredjemand, mens samlivet varer og i forbindelse med bodeling eller boskifte, samt at sikre større forudsigelighed og retssikkerhed, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor på grund af denne forordnings omfang og virkninger bedre gennemføres på EU-plan; Den Europæiske Union kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten

om Den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går denne forordning ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.

- (32) I denne forordning overholdes de grundlæggende rettigheder og de principper, der er anerkendt i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, navnlig artikel 7, 9, 17, 21 og 47 om henholdsvis respekt for privatliv og familieliv, retten til at indgå ægteskab og retten til at stifte familie i overensstemmelse med de nationale love, ejendomsretten, forbuddet mod forskelsbehandling og retten til adgang til effektive retsmidler. Denne forordning bør anvendes af medlemsstaternes retter under fuld overholdelse af disse rettigheder og principper.
- (33) I medfør af artikel 1 og 2 i protokollen om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, [har Det Forenede Kongerige og Irland meddelt, at de ønsker at deltage i vedtagelsen og anvendelsen af denne forordning]/[deltager Det Forenede Kongerige og Irland ikke i vedtagelsen af denne forordning, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Det Forenede Kongerige og Irland, dog med forbehold af protokollens artikel 4].
- (34) I medfør af artikel 1 og 2 i protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, deltager Danmark ikke i vedtagelsen af denne forordning, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark —

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

Kapitel I

Anvendelsesområde og definitioner

Artikel 1 **Anvendelsesområde**

1. Denne forordning finder anvendelse på formueforholdet i ægteskaber.
Den finder ikke anvendelse på skatteretlige, toldretlige og forvaltningsretlige anliggender.
2. Ved "medlemsstat" forstås i denne forordning alle medlemsstater med undtagelse af Danmark [, Det Forenede Kongerige og Irland].
3. Denne forordning finder ikke anvendelse på:
 - a) ægtefællernes retsevne
 - b) underholdspligt
 - c) gavedispositioner mellem ægtefællerne

- d) den længstlevende ægtefælles arverettigheder
- e) selskaber oprettet mellem ægtefællerne
- f) arten af tingslige rettigheder over et formuegode og registreringen af sådanne rettigheder.

Artikel 2 **Definitioner**

I denne forordning forstås ved:

- a) "formueforhold mellem ægtefæller": samtlige regler om de formueretlige forbindelser mellem ægtefællerne indbyrdes og over for tredjemand
- b) "ægtepagt": aftale mellem ægtefællerne om de formueretlige forbindelser mellem ægtefællerne indbyrdes og over for tredjemand
- c) "officielt bekræftet dokument": et dokument, der officielt er udfærdiget eller registreret som et officielt bekræftet dokument i oprindelsesmedlemsstaten, idet den officielle bekræftelse:
 - i) vedrører dokumentets underskrift og indhold og
 - ii) er foretaget af en offentlig myndighed eller et andet organ, som er bemyndiget hertil
- d) "retsafgørelse": enhver afgørelse truffet af en ret i en medlemsstat vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller, uanset hvordan den betegnes, såsom dom, kendelse, bevilling eller fuldbyrdelsesordre, samt fastsættelse af sagsomkostninger foretaget af retten
- e) "oprindelsesmedlemsstat": den medlemsstat, hvori retsafgørelsen er truffet, ægteskabet indgået, det officielt bekræftede dokument er oprettet, retsforliget er indgået, skifteretsattesten er udfærdiget eller ethvert andet dokument er oprettet af eller ved en judiciel myndighed eller en anden myndighed i henhold til delegation
- f) "den anmodede medlemsstat": den medlemsstat, der anmodes om at anerkende og/eller fuldbyrde retsafgørelsen, ægtepagten, det officielt bekræftede dokument, retsforliget, skifteretsattesten eller ethvert andet dokument oprettet af eller ved en judiciel myndighed eller en anden myndighed i henhold til delegation
- g) "ret": enhver kompetent retslig myndighed i medlemsstaterne, der udøver en retslig funktion i sager om formueforholdet mellem ægtefæller, samt enhver anden ikke-retslig myndighed eller person der efter delegation eller udpegelse foretaget af en retslig myndighed i medlemsstaterne udøver funktioner, der henhører under retternes kompetence, jf. denne forordning
- h) "retsforlig": et forlig vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller, der er godkendt af en ret eller indgået ved en ret under en retssag.

Kapitel II

Kompetence

Artikel 3

Kompetence ved en ægtefælles død

De retter i en medlemsstat, der behandler en ægtefælles arvesag i medfør af forordning (EU) nr. .../... *[om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis]*, har ligeledes kompetence til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller i forbindelse med sagen.

Artikel 4

Kompetence i forbindelse med skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab

De retter i en medlemsstat, der behandler en ansøgning om skilsmisse, separation eller omstødelse af et ægteskab i medfør af forordning (EF) nr. 2201/2003, har ligeledes, hvis ægtefællerne har aftalt det, kompetence til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller i forbindelse med sagen.

En sådan aftale kan indgås på et hvilket som helst tidspunkt, også under retssagen. Hvis der indgås aftale før retssagen, skal denne udformes skriftligt og dateres og underskrives af begge parter.

Hvis der ikke indgås aftale mellem ægtefællerne, fastsættes kompetencen efter reglerne i artikel 5.

Artikel 5

Kompetence på andet grundlag

1. Bortset fra de tilfælde, der er nævnt i artikel 3 og 4, er nedennævnte retter kompetente i sager, der vedrører formueforholdet mellem ægtefæller:
 - a) retterne i den medlemsstat, hvor ægtefællerne har deres fælles sædvanlige opholdssted, eller når dette ikke er relevant
 - b) retterne i den medlemsstat, hvor ægtefællerne sidst havde deres fælles sædvanlige opholdssted, hvis en af ægtefællerne fortsat har sit opholdssted dér, eller når dette ikke er relevant
 - c) retterne i den medlemsstat, hvor sagsøgte har sit sædvanlige opholdssted, eller når dette ikke er relevant
 - d) retterne i den medlemsstat, hvis nationalitet begge ægtefæller har, eller, for så vidt angår Det Forenede Kongerige og Irland, hvor ægtefællerne har fælles opholdssted.

2. Ægtefællerne kan ligeledes beslutte, at retterne i den medlemsstat, hvis lov de har valgt som gældende lov for deres formueretforhold, jf. artikel 16 og 18, er kompetente til at behandle spørgsmål vedrørende deres formueforhold.

En sådan aftale kan indgås på et hvilket som helst tidspunkt, også under retssagen. Hvis der indgås aftale før retssagen, skal denne udformes skriftligt og dateres og underskrives af begge parter.

Artikel 6 **Subsidiær kompetence**

Hvis ingen ret er kompetent i medfør af artikel 3, 4 eller 5, vil retterne i en medlemsstat være kompetente, hvis et eller flere formuegoder tilhørende en eller begge ægtefæller befinder sig på medlemsstatens område; i det tilfælde vil retten kun kunne træffe afgørelse om det eller de pågældende formuegoder.

Artikel 7 **Forum necessitatis**

Hvis ingen ret i en medlemsstat er kompetent i medfør af artikel 3, 4, 5 eller 6, kan en medlemsstats retter undtagelsesvis, hvis sagen har tilstrækkelig tilknytning til denne medlemsstat, træffe afgørelse i sager om formueforholdet mellem ægtefæller, hvis det viser sig at være umuligt at føre eller anlægge en sag i et tredjeland.

Artikel 8 **Modkrav**

Den ret, ved hvilken en sag verserer på grundlag af artikel 3, 4, 5, 6 eller 7, er også kompetent til at behandle et modkrav, hvis dette falder ind under denne forordnings anvendelsesområde.

Artikel 9 **Sagsanlæg**

En sag anses for anlagt ved en ret:

- a) på det tidspunkt, hvor det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument er indleveret til retten, forudsat at sagsøger ikke efterfølgende har undladt at træffe de foranstaltninger, der krævedes af ham, for at få dokumentet forkyndt for sagsøgte, eller
- b) hvis det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument skal forkyndes, før det indleveres til retten, da på det tidspunkt, hvor dette dokument er modtaget af den myndighed, der er ansvarlig for forkyndelsen, forudsat at sagsøger ikke efterfølgende har undladt at træffe de foranstaltninger, der krævedes af ham, for at få dokumentet indleveret til retten.

Artikel 10 **Prøvelse af kompetencen**

Anlægges der ved en ret i en medlemsstat en sag om formueforholdet mellem ægtefæller, som den pågældende ret ikke har kompetence til at påkende i medfør af denne forordning, erklærer retten sig af egen drift inkompetent.

Artikel 11 **Formalitetsprøvelse**

1. Hvis en sagsøgt, der har sit sædvanlige opholdssted i en anden stat end den medlemsstat, hvor sagen er anlagt, ikke giver møde, udsætter den kompetente ret sagen, indtil det er godtgjort, at sagsøgte har haft mulighed for at modtage det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument i så god tid, at han har kunnet varetage sine interesser under sagen, eller at der er truffet alle de hertil fornødne foranstaltninger.
2. Artikel 19 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1393/2007 af 13. november 2007 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager²⁵ skal anvendes i stedet for stk. 1 i nærværende artikel, hvis det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument skal sendes fra én medlemsstat til en anden i medfør af nævnte forordning.
3. Hvis forordning (EF) nr. 1393/2007 ikke finder anvendelse, anvendes artikel 15 i Haagerkonventionen af 15. november 1965 om forkyndelse i udlandet af retslige og udenretslige dokumenter i sager om civile eller kommercielle spørgsmål, hvis det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument skal sendes til udlandet i medfør af nævnte konvention.

Artikel 12 **Litispændens**

1. Hvis krav, der har samme genstand og hviler på samme grundlag, fremsættes mellem de samme parter for retter i forskellige medlemsstater, skal enhver anden ret end den, hvor sagen først blev anlagt, af egen drift udsætte sagen, indtil det er fastslået, at den ret, hvor sagen først blev anlagt, er kompetent.
2. I det tilfælde, der er nævnt i stk. 1, fastslår den ret, hvor sagen først blev anlagt, sin kompetence inden for en frist på seks måneder, medmindre det viser sig umuligt på grund af ekstraordinære omstændigheder. Efter anmodning fra en anden ret, hvor sagen er anlagt, informerer den første ret den anden ret om datoen for sagsanlægget og oplyser, om den har erklæret sig kompetent i den konkrete sag, eller, hvis den ikke har det, da hvornår beslutningen om kompetence forventes truffet.
3. Når det er fastslået, at den ret, hvor sagen først blev anlagt, er kompetent, erklærer enhver anden ret sig inkompetent til fordel for den første.

²⁵ EUT L 324 af 10.12.2007, s. 79.

Artikel 13
Konnekse krav

1. Hvis sager vedrørende krav, som er indbyrdes sammenhængende, verserer for retter i forskellige medlemsstater, kan enhver anden ret end den, hvor sagen først blev anlagt, udsætte sagen.
2. Når de pågældende sager verserer i første instans, kan enhver anden ret end den, hvor sagen først blev anlagt, ligeledes efter begæring fra en af parterne erklære sig inkompetent, forudsat at den ret, hvor sagen først blev anlagt, har kompetence til at behandle sagerne, og gældende lov tillader forening af sagerne.
3. Ved indbyrdes sammenhængende krav forstås i denne artikel krav, der er så snævert forbundne, at det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig for at undgå uforenelige retsafgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig.

Artikel 14
Foreløbige, herunder sikrende retsmidler

Der kan over for en medlemsstats retter anmodes om anvendelse af sådanne foreløbige, herunder sikrende, retsmidler, som er fastsat i den pågældende medlemsstats lovgivning, selv om retten i en anden medlemsstat i medfør af denne forordning er kompetent til at påkende sagens realitet.

Kapitel III

Lovvalg

Artikel 15
Kun én lov finder anvendelse

Den lov, der skal anvendes på formueforholdet mellem ægtefæller i medfør af artikel 16, 17 og 18, finder anvendelse på alle ægtefællernes formuegoder.

Artikel 16
Valg af gældende lov

Ægtefællerne eller de kommende ægtefæller kan vælge, hvilken lov der skal finde anvendelse på deres formueforhold, blandt nedenstående love:

- a) loven i den stat, hvor ægtefællerne eller de kommende ægtefæller har deres fælles sædvanlige opholdssted, eller
- b) loven i den stat, hvor en af ægtefællerne eller en af de kommende ægtefæller har deres sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor dette valg foretages, eller

- c) loven i den stat, hvor en af ægtefællerne eller af de kommende ægtefæller er statsborger på det tidspunkt, hvor dette valg foretages.

Artikel 17

Fastlæggelse af, hvilken lov der skal anvendes i mangel af aftale herom

1. Hvis ægtefællerne ikke har foretaget lovvalg, vil en af følgende love finde anvendelse på formueforholdet mellem ægtefællerne:
 - a) loven i den stat, hvor ægtefællerne havde deres første fælles sædvanlige opholdssted efter indgåelse af ægteskab, eller hvis dette ikke er relevant
 - b) loven i den stat, hvor begge ægtefællerne var statsborgere på tidspunktet for indgåelse af ægteskab, eller hvis dette ikke er relevant
 - c) loven i den stat, som begge ægtefæller har den tætteste tilknytning til under hensyntagen til samtlige forhold, navnlig stedet for indgåelse af ægteskab.
2. Bestemmelserne i stk. 1, litra b), finder ikke anvendelse, hvis ægtefællerne har mere end en fælles nationalitet.

Artikel 18

Ændring af gældende lov

Ægtefællerne kan når som helst i løbet af ægteskabet lade deres formueforhold være omfattet af en anden lov end den lov, der hidtil har været gældende. De kan kun vælge en af følgende love:

- a) loven i den stat, hvor en af ægtefællerne har sit sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor dette valg foretages, eller
- b) loven i den stat, hvor en af ægtefællerne er statsborger på det tidspunkt, hvor dette valg foretages.

Medmindre ægtefællerne udtrykkeligt har tilkendegivet noget andet, vil ændringen af gældende lov for formueforholdet mellem ægtefællerne i løbet af ægteskabet kun have virkninger for fremtiden.

Hvis ægtefællerne ønsker, at ændringen af gældende lov skal have tilbagevirkende kraft, vil dette hverken berøre gyldigheden af tidligere oprettede dokumenter i medfør af hidtil gældende lov eller tredjemands rettigheder i henhold til hidtil gældende lov.

Artikel 19

Formelle regler for valg af gældende lov

1. Valg af gældende lov foretages under overholdelse af de formkrav, der gælder for oprettelse af ægtepagter enten i henhold til gældende lov i den valgte stat eller i henhold til loven i den stat, hvor aftalen indgås.
2. Uanset bestemmelserne i stk. 1, er mindstekravene, at valget er truffet udtrykkeligt og fremgår af et skriftligt dokument, der er dateret og underskrevet af begge ægtefæller.

3. Hvis loven i den medlemsstat, hvor begge ægtefæller har deres fælles sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor det valg, der er nævnt i stk. 1, foretages, indeholder yderligere formkrav for oprettelse af ægtepagter, skal disse endvidere overholdes.

Artikel 20

Gældende lov for formkrav til ægtepagter

1. De formkrav, der gælder for ægtepagter er kravene i den lov, der finder anvendelse på formueforholdet mellem ægtefællerne, eller i loven i den stat, hvor ægtepagten er oprettet.
2. Uanset bestemmelserne i stk. 1, er mindstekravene, at ægtepagten skal oprettes skriftligt og dateres og underskrives af begge ægtefæller.
3. Hvis loven i den medlemsstat, hvor de to ægtefæller har deres fælles sædvanlige opholdssted på tidspunktet for oprettelsen af ægtepagten, indeholder yderligere formkrav for ægtepagten, skal disse endvidere overholdes.

Artikel 21

Lovvalsreglens universelle karakter

Den lov, som skal anvendes i henhold til dette kapitel, finder anvendelse, selv om det ikke er en medlemsstats lov.

Artikel 22

Præceptive bestemmelser

Bestemmelserne i denne forordning berører ikke anvendelsen af præceptive bestemmelser, hvis overholdelse af et land anses for at være så afgørende for beskyttelsen af dets offentlige interesser, som f.eks. dets politiske, sociale og økonomiske struktur, at bestemmelserne finder anvendelse på alle forhold, der falder ind under deres anvendelsesområde, uanset hvilken lov der i øvrigt finder anvendelse på formueforholdet mellem ægtefæller i henhold til denne forordning.

Artikel 23

Ordre public i domlandet

Anvendelsen af en regel i en lov, som skal anvendes efter denne forordning, kan kun tilsidesættes, hvis en sådan anvendelse åbenlyst er i strid med grundlæggende retsprincipper i domlandet.

Artikel 24

Udelukkelse af renvoi

Når det i denne forordning bestemmes, at et lands lov skal anvendes, forstås der herved de gældende materielle retsregler i det pågældende land med undtagelse af landets internationale privatretlige regler.

Artikel 25

Stater med to eller flere retssystemer - territorielt lovvalg

Hvis en stat omfatter flere territoriale enheder, som hver har sit retssystem eller regelsæt angående de spørgsmål, som er reguleret af denne forordning:

- a) forstås en henvisning til en sådan stats lov ved fastlæggelsen af, hvilken lov der skal anvendes i henhold til denne forordning, som en henvisning til gældende lov i den pågældende territoriale enhed
- b) forstås en henvisning til sædvanligt opholdssted på denne medlemsstats område som en henvisning til sædvanligt opholdssted på en territorial enheds område
- c) forstås en henvisning til nationalitet som en henvisning til den territoriale enhed, som er fastsat efter den pågældende stats lovgivning, eller i mangel af relevante regler som en henvisning til den territoriale enhed, ægtefællerne har valgt, eller i mangel af lovvalg som en henvisning til den territoriale enhed, som ægtefællen eller ægtefællerne har den tætteste tilknytning til.

Kapitel IV

Anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse

AFDELING 1

RETSAFGØRELSE

Underafdeling 1

Anerkendelse

Artikel 26

Anerkendelse af retsafgørelser

1. Retsafgørelser, der er truffet i en medlemsstat, anerkendes i de øvrige medlemsstater, uden at der må stilles krav om anvendelse af en særlig procedure.
2. Hvis anerkendelsen bestrides, kan en berørt part, der principalt påberåber sig anerkendelsen, efter proceduren i artikel [38 til 56] i forordning (EF) nr. 44/2001 få fastslået, at retsafgørelsen skal anerkendes.
3. Hvis anerkendelsen gøres gældende som led i en verserende sag ved en ret i en medlemsstat, er denne ret kompetent til at afgøre spørgsmålet om anerkendelse.

Artikel 27

Grunde til ikke at anerkende en retsafgørelse

En retsafgørelse kan ikke anerkendes:

- a) hvis en anerkendelse åbenbart vil stride mod grundlæggende retsprincipper i den anmodede medlemsstat
- b) hvis det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument ikke er blevet forkyndt for den udeblevne sagsøgte i så god tid og på en sådan måde, at han har kunnet varetage sine interesser under sagen, medmindre sagsøgte har undladt at tage skridt til at anfægte retsafgørelsen, selv om han havde mulighed for at gøre det
- c) hvis en anerkendelse er uforenelig med en retsafgørelse truffet mellem de samme parter i den anmodede medlemsstat
- d) hvis en anerkendelse er uforenelig med en retsafgørelse, der tidligere er truffet i en anden medlemsstat eller i et tredjeland mellem de samme parter i en tvist, der har samme genstand og hviler på samme grundlag, og denne tidligere retsafgørelse opfylder de nødvendige betingelser for at blive anerkendt i den anmodede medlemsstat.

Artikel 28

Forbud mod prøvelse af kompetencen for retten i oprindelsesmedlemsstaten

1. Kompetencen for retterne i oprindelsesmedlemsstaten kan ikke efterprøves.
2. Bestemmelsen i artikel 23 om grundlæggende retsprincipper finder ikke anvendelse på de kompetenceregler, der er nævnt i artikel 3 til 8.

Artikel 29

Forbud mod prøvelse med hensyn til sagens realitet

Den udenlandske retsafgørelse kan i intet tilfælde efterprøves med hensyn til sagens realitet.

Artikel 30

Udsættelse

Hvis anerkendelse af en retsafgørelse, der er truffet i en medlemsstat, gøres gældende ved en ret i en anden medlemsstat, kan denne udsætte sagen, såfremt afgørelsen er blevet anfægtet ved ordinær appel.

Underafdeling 2

Fuldbyrdelse

Artikel 31

Eksigible retsafgørelser

Retsafgørelser, som er truffet i en medlemsstat og kan fuldbyrdes dér, fuldbyrdes i andre medlemsstater i overensstemmelse med artikel [38 til 56 og artikel 58] i forordning (EF) nr. 44/2001.

AFDELING 2

OFFICIELT BEKRÆFTEDE DOKUMENTER OG RETSFORLIG

Artikel 32

Anerkendelse af officielt bekræftede dokumenter

1. Officielt bekræftede dokumenter, der er udstedt i en medlemsstat, anerkendes i de øvrige medlemsstater, medmindre gyldigheden af dokumenterne anfægtes efter gældende lov, og under forbehold af, at en sådan anerkendelse ikke åbenlyst strider mod grundlæggende retsprincipper i den anmodede medlemsstat.
2. Anerkendelse af officielt bekræftede dokumenter betyder, at de tillægges beviskraft angående indholdet og formodning om gyldighed.

Artikel 33

Officielt bekræftede dokumenters eksigibilitet

1. Officielt bekræftede dokumenter, der er oprettet og eksigible i en medlemsstat, skal efter anmodning erklæres for eksigible i en anden medlemsstat efter proceduren i artikel [38 til 57] i forordning (EF) nr. 44/2001.
2. Den ret, der behandler en appel i medfør af artikel [43 eller 44] i forordning (EF) nr. 44/2001, kan kun afslå at erklære det officielt bekræftede dokument for eksigibelt eller ophæve en afgørelse om eksigibilitet, hvis fuldbyrdelsen af det officielt bekræftede dokument åbenlyst strider mod de grundlæggende retsprincipper i den anmodede medlemsstat.

Artikel 34

Anerkendelse og eksigibilitet af retsforlig

Retsforlig, der er eksigible i oprindelsesmedlemsstaten, anerkendes og erklæres eksigible i en anden medlemsstat efter anmodning fra en berørt part på samme betingelser som officielt bekræftede dokumenter. Den ret, der behandler en appel i medfør af artikel [42 eller 44] i forordning (EF) nr. 44/2001, kan kun afslå at erklære et retsforlig for eksigibelt eller ophæve en

afgørelse om eksigibilitet, hvis en fuldbyrdelse af retsforliget åbenlyst strider mod grundlæggende retsprincipper i den fuldbyrdende medlemsstat.

Kapitel V

Retsvirkning over for tredjemand

Artikel 35

Retsvirkning over for tredjemand

1. De formueretlige retsvirkninger af ægteskab for retsforholdet mellem en ægtefælle og tredjemand reguleres af den lov, der finder anvendelse på formueforholdet mellem ægtefællerne i medfør af denne forordning.
2. Loven i en medlemsstat kan dog foreskrive, at en ægtefælle ikke kan påberåbe sig den gældende lov over for tredjemand, når en af dem har sædvanligt opholdssted på denne medlemsstats område, og når reglerne for tinglysning eller registrering i denne medlemsstats lovgivning ikke er overholdt, medmindre tredjemand kendte eller burde kende loven, der finder anvendelse på formueforholdet mellem ægtefællerne.
3. Tilsvarende kan loven i en medlemsstat, hvor en fast ejendom er beliggende, indeholde en regel svarende til reglen i stk. 2 om retsforholdet mellem en ægtefælle og tredjemand vedrørende denne faste ejendom.

Kapitel VI

Almindelige og afsluttende bestemmelser

Artikel 36

Forholdet til gældende internationale konventioner

1. Denne forordning berører ikke anvendelsen af bilaterale eller multilaterale konventioner, som en eller flere medlemsstater er part i på tidspunktet for denne forordnings vedtagelse, og som vedrører spørgsmål, der er reguleret i denne forordning, jf. dog medlemsstaternes forpligtelser i henhold til traktatens artikel 351.
2. Uanset stk. 1 har denne forordning i forbindelserne mellem medlemsstaterne forrang for de konventioner, som vedrører spørgsmål, der er reguleret i denne forordning, og som medlemsstaterne er part i.

Artikel 37

Oplysninger til offentligheden og de kompetente myndigheder

1. Medlemsstaterne fremsender senest den [...] følgende oplysninger til Kommissionen på det/de officielle sprog, de finder hensigtsmæssigt:
 - a) en beskrivelse af deres nationale lovgivning og procedurer vedrørende formueforholdet mellem ægtefæller samt de relevante lovtekster,
 - b) de nationale bestemmelser om retsvirkning over for tredjemand, jf. artikel 35, stk. 2 og 3.
2. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om enhver senere ændring af disse bestemmelser.
3. Kommissionen offentliggør de oplysninger, der er nævnt i stk. 1 og 2, på passende måde, bl.a. på det flersprogede websted for det europæiske retlige netværk på det civil- og handelsretlige område.

Artikel 38

Revision

1. Senest den [fem år efter denne forordnings anvendelse ...] og herefter hvert femte år forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg en rapport om anvendelsen af denne forordning. Rapporten ledsages om nødvendigt af forslag om tilpasning af forordningen.
2. Med henblik herpå meddeler medlemsstaterne Kommissionen relevante oplysninger om deres retters anvendelse af denne forordning.

Artikel 39

Overgangsbestemmelser

1. Kapitel II og IV i denne forordning finder anvendelse på retssager, der er anlagt, officielt bekræftede dokumenter, der er udstedt, retsforlig, der er indgået, og retsafgørelser, der er truffet efter datoen for forordningens anvendelse.
2. I forbindelse med retssager, der er anlagt i oprindelsesmedlemsstaten før datoen for denne forordnings anvendelse, skal retsafgørelser, som er truffet efter denne dato, dog anerkendes og fuldbyrdes efter kapitel IV, hvis de anvendte kompetenceregler er i overensstemmelse med reglerne i kapitel II.
3. Kapitel III finder kun anvendelse på ægtefæller, der har indgået ægteskab eller foretaget lovvalg for formueforholdet i deres ægteskab, efter datoen for denne forordnings anvendelse.

Artikel 40
Ikrafttrædelse

1. Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.
2. Denne forordning anvendes fra [et år efter datoen for dens ikrafttrædelse].

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i medlemsstaterne i overensstemmelse med traktaterne.

Udfærdiget i [...], den [...].

På Rådets vegne
Formand